

NOORD-BRABANDER.

*Dicere verum
Quid vetat?* HORATIUS.

NOMMER 140.

'S BOSCH.

DINGSDAG, 30 NOVEMBER 1830.

Rusland.

PETERSBURG, 13 November.

De berigten van de quarantainen en gezondheids-cordons, die opgericht worden, om de stad Petersburg voor de *cholera* te beveiligen, zijn zeer geruststellend; in het district Tichwin (in het Nowgorodsche gouvernement en ongeveer 250 wersten van Petersburg) stierven van den 31 oktober tot den 5 november slechts 3 personen, en slechts een lag er ziek. In de stad Ustuschna (mede in het gouvernement Nowgorod) stierven van den 22 tot den 31 oktober 2 personen, en twee andere bleven ziek; in twee andere steden neemt de ziekte merklijk af; in alle overige plaatsen van het gemelde gouvernement heerscht de beste gezondheid.

In den morgen van den 6 november, bedroeg het getal lijdens aan de *cholera*, te Moskou 1426 personen. In den loop van den gemelden dag kwamen er nog 107 zieken bij, er genazen er 67 en stierven er 60. Den 7 werden er 98 ziek; 90 genazen en 60 stierven. Den 8 werden er 100 ziek; 54 genazen en 62 stierven. Op den laatstgemelden dag bleven er 1342 zieken over, van welke 427 groote hoop op herstel gaven, en er waren van den aanvang der ziekte te zamen 4500 personen ziek geworden, van welke 2340 stierven en 818 herstelden.

In het astrakansche gouvernement heeft zich de *cholera* op nieuw onder de Kalmukken en Kirgisen geopenbaard. In de stad Kasan blijft de ziekte mede nog heerschen. Sedert de *cholera* zich in het gouvernement Kasan openbaarde, zijn daar tot den 29 oktober 1403 personen ziek geworden, van welke er 474 genezen, 808 gestorven en 291 ziek gebleven zijn.

Engeland.

LONDEN, 23 November.

Bij menschen geheugen heeft noch geen geheel ministerie dezelfs afscheid genomen, waarop de publieke opinie eenen zoo onmiddellijken en zoo magtigen invloed heeft gehad, als op dat van den hertog van Wellington en van zijne ambtgenooten; desniettemin moet men echter bekennen, dat er nog nimmer geene zoo volstreckte, zoo ligt te begrijpen en zoo plotselinge verandering in de publieke opinie heeft plaats gehad, als die, waartoe de hertog het ongeluk gehad heeft, zelf, door zijne eigene woorden aanleiding te geven, en die door hem zoo geheel veronachtzaamd werd, tot dat hij er onverwachts door getroffen werd. (Times.)

Van den 24.

— Het ministerie is nu zamengesteld overeenkomstig de opgave daarvan reeds door ons medegedeeld, behalve dat de heer Charles Grant president van het bureau van indische zaken geworden is, lord Muckland president van het bureau van koophandel en meester van de munt, en hertog van Richmond postmeester-generaal, in plaats van grootmeester der artillerie, welke waardigheid aan sir Willoughy Gordon is opgedragen. De graaf Albesmarle is tot 's Konings stalmeester en de markies van Wellesley tot lord intendant van 's Konings huis benoemd. De Koning heeft den heer Brougham tot de waardigheid van pair des rijks verheven, met den naam en titel van baron Brougham en Vaux, van Brougham in het graafschap Westmoreland.

Maandag heeft de Koning een cour gehouden, waarop de nieuwe ministers de eer gehad hebben ter handkus toegelaten te worden; daarna hebben zij in een' geheimen raad den eed bij het aanvaarden van hunne posten afgelegd.

De nieuwe eerste minister graaf Grey, heeft eergisteren avond in het huis der lords de beginselen opengelegd, die het nieuw bestuur meent te moeten aankleven, en zich hoofdsakelijk uitgelaten over de hervorming van het parlement, over den toestand des lands en over de buitenlandsche betrekkingen. Om trent het eerste punt heeft hij verklaard, dat er eene wijziging in het stelsel van volksvertegenwoordiging noodig was, welke daartoe moest strekken, om aan de natie een' behoorlijken invloed in dat ligchaam te verzekeren en daardoor een vertrouwen in de besluiten van het parlement te doen herleven, zonder hetwelk het gouvernement niet lang in rust en veiligheid regeren kan. Hij wilde eene hervorming, waarbij de oude instellingen des lands niet uit het oog verloren werden en die niet gepaard ging met zoodanige en schielijke veranderingen, welke deze instellingen

ten onder zonden brengen. — Wat den inwendigen staat des lands betrof, zeide hij, dat het bestuur begreep met gestrengheid de plaats hebbende ongeregelheden te moeten stuiten; waartoe aan het ministerie de noodige moed niet ontbrak; dat het voorts alle krachten inspannen zou om den nood des volks te verligten en, door het invoeren van zuinigheid in alle takken van bestuur, zoo veel mogelijk, de belastingen te verminderen.

Over de britenlandsche zaken zeide de minister, dat hij en zijne ambtgenooten het tot een' duren pligt rekeuden, om den vrede te behouden met alle middelen, die de nationale eer gedooft, en zich niet in te laten met de inwendige beroeringen van vreemde landen. Tusschen de regeringen van Frankrijk en Engeland, die beide op beginselen van vrijheid gegrond waren, meende hij, dat eene overeenstemming van handelwijze bestaan moest, die het natuurlijk gevolg van de gelijkheid dier beginselen zijn zou, en ook zou voortspruiten uit het verachten van alle kleingeestige denkbeelden van eerzucht en begeerte naar uitbreiding van grondgebied, dat het eigendommelijke der staatkunde en verlichte staten moet wezen.

Het nieuw ministerie belooft dus de misbruiken te herstellen, die door lengte van tijd in de volksvertegenwoordiging en het parlement ingeslopen zijn; voorts eene bezuiniging van alle eenigzins vermijdelijke uitgaven voor 's lands dienst, en eindelijk van zich niet te zullen inlaten in alle de verschillen, die thans het vaste land van Europa beroeren, voor zoo ver de eer der natie zulks dulden zal.

Vrij algemeen heeft de verklaring van het ministerie genoegen gegeven en de hoop doen ontstaan, dat alles rustig en ten beste van het land zal blijven voortgaan.

België.

BRUSSEL, 21 November.

De generaal van Halen en zijne beide adjudanten zijn eergisteren avond omstreeks 10 uren in vrijheid gesteld. Zij zijn daadelijk naar Brussel vertrokken. Deze tijding, welke eerst heden morgen bekend werd, heeft veel opziens gebaard.

(Observateur du Hainaut.)

— Heden is de volgende dagorder bekend gemaakt:

Men heeft tusschen het belgische en hollandsche gouvernement eenen wapenstilstand van tien dagen bewilligd.

De troepen zullen respectvelijk dezelfde stellingen behouden, waarin zij zich gisteren, zaterdag, den 20 november, tegen middernacht bevonden.

Middelerwijl kunnen beide partijen, te water en te lande, vrije gemeenschap houden met het grondgebied, de vestingen en plaatsen, welke de respectieve troepen bezet hebben, buiten de grenzen, welke voor het parijische traktaat van 22 mei 1814 België van de vereenigde provincien der Nederlanden afscheidden; dienvolgens houdt de blokkade der havens en rivieren op en de vrije scheepvaart is provisioneel hersteld.

De generaals-bevelhebbers van brigaden zullen, zoodra zij deze order ontvangen, de noodige maatregelen nemen, en ter stipte naleving van gemelden stilstand de noodige bevelen geven.

In het hoofdkwartier te Brussel, 21 november 1830, 'smorgens omstreeks 3 uren.

De brigade-generaal, chef der belgische troepen,
NYPELS.

ACTEN VAN HET GOVERNEMENT.

Op het voorstel van het comité van oorlog van den 11 november 1830, n° 10.

Besluit: Art. 1. Alle invaliden, van welken graad ook, de korporals en soldaten, die getrouwd zijn, of als krijgsgevangenen in hechtenis zijn, zullen, voorzien van eene march-route en geëscorteerd tot op de grenzen, naar hunne haardsteden worden terug gezonden.

2. Alle officieren, onder-officieren en soldaten, uit Noord-Brabant afkomstig en als krijgsgevangenen in hechtenis zijnde, zullen met de belgische krijgsgevangenen gelijk gesteld en dienvolgens vrijgelaten worden, zoo zij om geene andere reden in hechtenis zijn.

3. De algemeene commissie van oorlog en de administrateur generaal van openbare veiligheid zijn, elk voor zoo ver hem aangaat, belast met de uitvoering van het tegenwoordig besluit.

Gezien het besluit van het voorgaande gouvernement, onder dagteekening van den 20 januarij 1829, n° 83, houdende de regten toevertrouwd aan de ambtenaren der domeinen, alsmede de reglementaire bepalingen, betrekkelijk de te donee uitgaven en betalingen voor de wegen, kanalen en het toezigt over het amortisatie-syndicaat, bij besluit van den 12 augustus 1826 n° 110.

Willende de uitvoering van ons besluit van den 28 oktober H., waarbij het voorzegde besluit van den 12 augustus 1828, herroepen is, verzekeren.

Overwegende tevens de noodzakelijkheid om alle soort van verwarring in de verschillende financieele takken te voorkomen ten einde alle grondstoffen in gereedheid te brengen, welke geschikt zijn om de vereffening gemakkelijk te maken, welke tusschen de beide gouvernementen over hunne onderlinge eischen en lasten mogten ontstaan.

Op het voorstel van den administrateur generaal van financien. Besluit: Art. 1. Het bestuur, het toezigt en het onderhoud van de wegen der eerste en tweede klasse, van de kanalen en waterwegen zijn en blijven toevertrouwd aan de gedeputeerde staten en aan de administratie der bruggen en wegen op den voet en overeenkomstig de in werking geweest zijnde wetten en besluiten van den 12 augustus 1828 n° 110 en 20 januarij 1829, n° 83, behoudens dat de administratie der domeinen bij voortdoring zal belast blijven met de verpachting en den ontvangst van alle voorwerpen, voortkomende of kunende voortkomen uit de opbrengsten, zoo als de regten van barrièren, kanalen, sluizen, bruggen, waterwegen of anderen, alsmede uit de inzameling der boeten en daartoe betrekkelijke veroordeelingen.

Art. 2. De bestaande bepalingen omtrent de uitgaven en betalingen zullen bij voortdoring worden nagekomen, voor zoo verre zij de goedkeuring en de ordonnantie der betalingen betreffen, welke voorregten zullen beschouwd worden als zijnde aan de algemeene administratie der financien overgegaan.

Art. 3. Het comité van binnenlandsche zaken en de administrateur der financien zijn belast met de uitvoering van het tegenwoordig besluit, hetwelk in het bulletin der besluiten en acten van het-provisieel gouvernement zal geplaatst worden. Brussel, den 16 november 1830.

Nederlanden.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Donderdag 25 november.

De aantekeningen van het verhandelde in de zitting van den 19 dezer worden gelezen en goedgekeurd.

Worden gelezen twee boodschappen der eerste kamer, houdende kennisgeving, dat dezelve zich vereenigd heeft met het ontwerp van wet, houdende bepaling der som, welke gedurende 1831 tot aankoop en aflossing van schuld zal worden besteed, en met dat tot voorziening in de buitengewone behoeften der schatkist.

Een ingekomen geschrift van eenige ingezetenen van Rotterdam, met betrekking tot den tegenwoordigen toestand des vaderlands, wordt gesteld in handen der commissie tot onderzoek der verzoekschriften.

De voorzitter gaat over tot de trekking ter samenstelling van de afdeelingen voor de maand november. De leden verwijderen zich, om de voorzitters en ondervoorzitters der afdeelingen te benoemen, als welke vervolgens door den voorzitter bekend gemaakt worden de heeren voorzitters: van Randwyk, Dykmaester, de Jonge, Donker Curtius, Warin, van Lynden en Byleveld; ondervoorzitters de heeren Op den Hooff, Beelaerts, van Nes, d'Escoury, Luzac, van Sytzama en Sandberg.

De centrale afdeeling doet het navolgend verslag wegens het ontwerp van wet tot eene ligting van nationale militie.

De antwoorden op de bedenkingen der afdeelingen omtrent dit ontwerp, zijn door dezelve voor kennisgeving aangenomen. Twee nogtans hebben nog de volgende aanmerkingen in het midden gebracht, welke in eene conferentie der centrale afdeeling met den minister van binnenlandsche zaken nader zijn overwogen.

Eene afdeeling namelijk geeft in bedenking, om de buitenlandsche zeevarenden, welke billijkerwijze, gedurende den staat van oorlog dienstpligtig moeten worden geacht, zoo veel mogelijk op de flotiljes te plaatsen, ten einde zij hun beroep zouden kunnen voortzetten, en dadelijk na het einde van den oorlog weder tot hetzelfde terugkeeren, ten gerijve van den handel.

De minister heeft geantwoord, dat het gouvernement in dezen geene andere bedoeling had.

Eene andere afdeeling blijft op de invoeging van art. 13 der wet van 18 november 1818 aandringen, ten einde daardoor te meer blijke, dat de ligting van één man over de 300 zielen tot vinding van het gewoon en buitengewoon contingent over 1831 niet willekeurig zij, maar op vroegere verordeningen steune.

Hieromtrent heeft de minister zich gedragen aan de reeds gegeven en gedrukte antwoorden.

Verder blijft dezelfde afdeeling nog aandringen op meerdere facilitéit voor de plaatsvervangings opzigtelijk de maat. Bij besluit van 20 december 1813, art. 49, was de uiterlijke bepaling gemaakt tot 4 voet 10 duim rijnlandsche maat, zonder onderscheid. Nu wordt de maat gevorderd van 5 voet 2 duim voor hen, die niet gediend hebben, en anders 5 voet. Men blijft van oordeel, dat het laatste voor alle plaatsvervangers in tijden als de tegenwoordige, die toch wel eenige overeenkomst hebben met die van 1813, voldoende zoude zijn.

In 1813, heeft de minister geantwoord, kon de maat natuurlijkerwijze kleiner zijn, dewijl de plaatsvervangers toen van hun zeventiende jaar af konden genomen worden, en thans niet voor hun drie en twintigste, wanneer zij worden gerekend hunnen vollen groei te hebben bereikt.

Eindelijk wenscht die afdeeling ook, dat de beginselen van vrijstelling, zoo zij meent, overeenkomstig met den waren zin der bestaande wetten, in de nota van een harer leden voorgesteld, en nu mede door de regering als zoodanig erkend, bij de aanstaande ligting worden in acht genomen.

Wordt besloten dit stuk te doen drukken en ronddeelen, en de openbare beraadslagingen over het ontwerp te houden, op vrijdag 26 november des morgens ten 11 ure.

Daarna wordt de vergadering gescheiden.

Zitting van den 26.

Kwart voor twaalf ure is de zitting van de tweede kamer der staten-generaal van heden geopend. Zijne exc. de minister van binnenlandsche zaken woonde de zitting bij.

Door den heer griffier werd voorgelezen eene missive van Zijne Majesteit, houdende mededeeling van het koninklijk besluit, waarbij de heer van Doorn, *ad interim*, wordt benoemd tot minister van binnenlandsche zaken en jonkh. G. G. Clifford, insgelijks *ad interim*, tot minister van den waterstaat, nationale nijverheid en kolonien. Aangenomen voor notificatie.

De beraadslagingen zijn vervolgens geopend over het op heden aan de orde van den dag zijnde ontwerp van wet, vaststellende, dat de ligting der nationale militie over het jaar 1831 wordt bepaald op één man van de drie honderd zielen, gerekend op de bevolking, zoo als die is vastgesteld op den 1 januarij 1829. Over dit ontwerp hebben het woord gevoerd de heeren Lemker, van Hofstede, van Hemert, Lycklama, de Jonge en Luyben. Ofschoon er eenige aanmerkingen en bedenkingen door de sprekers op het ontwerp zijn gemaakt, hebben allen, met uitzondering van den heer Lemker, die nadere inlichtingen van Zijne Exc. den minister zou afwachten, en den heer Luyben, welke zijne stem aan de wet moest weigeren, tot hare aanneming geconcludeerd, voornamelijk op grond, dat de wet beschouwd moest worden uit de omstandigheden geboren te zijn, en dat die omstandigheden haar doelmatig en noodzakelijk ter verdediging van den vaderlandschen grond hadden gemaakt.

Zijne Exc. de minister van binnenlandsche zaken verdedigde de wet en wederlegde de onderscheiden gemaakte bedenkingen, zoo omtrent de buitenlandsche zeevarenden, de facilitéit voor de plaatsvervangers, opzigtelijk de maat, enz.; doch deed deze verdediging en wederlegging door eene inleiding voorafgaan, waarin hij onder anderen zeide, dat eene schorsing der vijandelijkheden, op voorstel der bondgenooten tot stand gekomen, de ontwikkeling der nationale krachten niet moest doen verslaauwen; dat de uitslag der vijandelijkheden onzeker was; dat het tijdstip van eenen eindelijkten vrede niet berekend kon worden, en dat, die orde en rust wil, zich tot den oorlog moet toebereiden.

De heer van Wickevoort verzocht, dat de redevoering van den minister gedrukt mocht worden, waartegen zich de heer Warin verklaarde, niet twijfelende of de dagbladschrijvers zouden haar goed opgenomen hebben, daar de ondervinding had bewezen, dat sedert er slechts ééne taal in de vergadering gesproken wordt, veel beter dan te voren van de zittingen verslag werd gedaan. Na dat de heeren van Alphen, Beelaerts en van Nes over de noodzakelijkheid van het al of niet drukken der redevoering van den minister, welke redevoering als eene interpretatie der wet kon beschouwd worden, gesproken hadden, is de wet met 43 tegen ééne stem, die van den heer Luyben, aangenomen; zullende zij naar de eerste kamer worden gezonden.

De president zeide, dat de antwoorden van het gouvernement op de gemaakte aanmerkingen der afdeelingen, betrekkelijk het ontwerp van wet, tot aanvulling der wet van 3 november, ter beteugeling van woelingen enz., gedrukt en nog heden aan de leden zouden worden rondgedeeld; dat de centrale afdeeling dienvolgens in staat zou zijn op morgen daarover rapport te kunnen uitbrengen en die discussie op aanstaanden maandag zou kunnen bepaald worden, waarna de vergadering is gescheiden.

BESLUIT van den 25 november 1830, waarbij tydelijk buiten werking wordt gesteld de blokkade, bepaald by besluit van den 7 november 1830, (Staatsblad n° 76).

WIR WILLEM, enz.

Hebben goedgevonden en verstaan, de blokkade, bij ons besluit van den 7 november 1830 (Staatsblad, n° 76), bepaald, buiten werking te stellen, zoo lang de schorsing der vijandelikheden in het rijk zal blijven voortduren.

De departementen van marine en van buitenlandsche zaken zijn belast met de uitvoering van het tegenwoordig besluit, hetwelk door de zorg van het laatstgenoemde departement, ter kennis van de zeevarende mogendheden gebracht, en voorts in het *Staatsblad* geplaatst zal worden.

's Gravenhage, den 25 november 1830.

(Geteekend)

WILLEM.

— Bij besluit Zijner Majesteit van den 23 dezer, zijn gedaan de volgende benoemingen:

Tot generaals majoor, de kolonel *G. C. de Groot*, provinciale kommandant van Antwerpen, zijnde daarbij tevens op non-activiteit gebracht, en de kolonel *A. J. J. Destombe*, provinciale kommandant van Zeeland;

Tot luitenant-kolonels, de majoors *W. Schönstad*, *P. M. Eksteen* en *H. E. de Boer*, van den generalen staf.

— Z. M. de Koning heeft goedgevonden tot aanvulling van Hoogstdezelfs besluiten van den 15 en 18 oktober en den 2 en 7 november, bij besluit van den 20 dezer, no. 8, allen aanvoer van goederen uit of naar de in opstand zijnde gedeelten van het rijk te verbieden.

— Woensdag middag is Z. K. H. prins *Frederik* te Woudrichem aangekomen, na het fort Crevecoeur te hebben bezocht. De prins heeft er al de vestingwerken, als ook het fort Loevenstein in oogenschouw genomen en is naar Nymegen vertrokken, om ook die gewichtige vesting te bezichtigen.

— Heden, gisteren en eergisteren zijn een aantal kurassiers, dragonders, lanciers en andere troepen, welke onlangs van hier en Tilburg naar Maastricht vertrokken waren, en aldaar in garnizoen lagen, met een groot getal paarden en bagaasje terug gekomen; heden morgen is een gedeelte paardenvolk naar Grave vertrokken, ten einde zich naar Deventer te begeven. Het gerucht loopt, dat het hoofdkwartier van den generaal hertog van *Saxen Weimar* alhier zal gevestigd worden.

— Den 19 was de brand in het entrepôt te Antwerpen nog niet geblust, en werd dezelve door eene menigte suiker, welke onder de puinhopen ligt, gedurig onderhouden. Bij het opruimen der bovenliggende verbrande balken enz., heeft men een geheel stroom gestold banka tin ontdekt, hetwelk te midden van den brand was gesmolten, en zich een weg naar buiten had zoeken te banen. Het arsenaal is geheel verbrand. Verscheidene stukken geschut zijn onder de omgevallen muren begraven, en men ziet ook nog overblijfselen van gebente van menschen (de *Oprechte Haarlemsche Courant* zegt, MEERENDELS VAN MUITELINGEN), die in dat gebouw zijn omgekomen.

— Een brief van de pruisische grenzen uit den omtrek van Aken, van den 22, meldt de navolgende bijzonderheden:

«Maastricht is sedert den 20, aan deze zijde, geheel gesloten. Eenige officieren en ambtenaren, tot de bezetting van Venlo behoord hebbende, zijn in Brussel in vrijheid gesteld, en in Aken aangekomen. De heer *Rothschild*, welke uit Parijs derwaarts was gereisd, heeft zich van daar naar Frankfort begeven.

«Heden morgen zijn 200 man Belgen, van het leger van den generaal *Daine*, met een stuk kanon, te Vaels aangekomen. Een der officieren heeft de militaire overheid te Aken laten berigten, dat zijne manschap niets vijandelijks beoogde; dat zij alleen gekomen was, om den weg te beveiligen, en bevel had, om de pruisische grenzen nauwkeurig te ontzien. Tusschen Aken en Luik ligt een onzijdig gebied, ter uitgestrektheid van eene vierkante mijl, de *Galmeyberg* genaamd. Tot dusverre is dit gebied gemeenschappelijk door pruisische en nederlandsche toebedienden bezet geweest, en zijn de ontvangene regten en contributien gedeeld. Thans echter heeft Pruisen, om met de Belgen hoegenaamd in geene aanraking te komen, zijne ambtenaren teruggeroepen. — De zaken schijnen in deze oorden meer en meer een oorlogzuchtig voorkomen te erlangen.»

— Volgens eenen brief uit de pruisische rijnprovincien, heeft er alles een zoodanig oorlogzuchtig aanzien verkregen, dat de vrees voor eenen algemeenen oorlog, zich meer en meer onder de bewoers verspreid. Overal bespeurt men bewegingen onder de troepen, die grootendeels naar de fransche en nederlandsche grenzen oprukken. De rekruten, die gewoonlijk eerst in het voorjaar worden opgeroepen, zijn reeds in de vorige maand bij

hunne regementen ingelijfd en worden in den wapenhandel geoefend en de geheele artillerie is op den voet van oorlog gebragt. Aan de versterking der vestingen wordt onophoudelijk gearbeid en allen zijn reeds voor verscheidene maanden geproviandeerd. In de rijnprovincien en Westphalen staan thans 35,000 man, die weldra door brandenburgsche troepen versterkt zullen worden. De gezamenlijke strijdkrachten van den gouverneur generaal prins *Wilhelm*, bestaan uit de 4^e, 7^e en 8^e legercorpsen, die zestien regementen infanterie, zes kompagnien jagers, drie regementen kurassiers, een regiment dragonders, drie regementen lanciers, vijf regementen huzaren met zes en veertig stukken geschut en een detachement pionniers bevatten en gezamenlijk vijf en zeventig duizend man belooopen, waaraan zich de daarbij behorende reserve nog niet gesloten heeft.

— Onder dagtekening van den 12 dezer behelst de *Hamburger correspondent* het volgende artikel van den *Mein*: indien men geruchten gelooven mag, dan moet, ter vereffening der belgische geschillen, van den kant des Konings der Nederlanden worden aangedrongen, om het traktaat van belgië's vereeniging met Holland door kracht van wapenen te handhaven, doch moet die bemoeijing door Frankrijk en Engeland stellig zijn geweigerd. Frankrijks verklaring, zegt men, luidt even stellig tegen alle vergrooting van deszelfs grondgebied, als de protestatie van dat land tegen eenige bemoeijing hoegenaamd met de inwendige aangelegenheden van andere natiën; en Engeland moet dit beginsel, als den grondslag tot het behoud des vredes in Europa, hebben goedgekeurd en aangenomen. Ter bemiddeling van de belgische zaken, door diplomatieke tusschenkomst, moeten dus voorhands twee voorstellen in overweging zijn genomen, namelijk om België, als onafhankelijken staat, met Holland onder eene dijnastie, of onder eene afzonderlijke dijnastie te plaatsen, in welk geval echter nog een bijzondere waarborg voor de instandhouding des europeschen vredes vereischt zou worden. Dezen waarborg meent men te vinden in de inlijving bij het deutsche verbond, tot hetwelk men ook Holland zou trachten over te halen zich aan te sluiten, hetwelk, door den afval van België, te zwak wordt geoordeeld, om een zelfstandigen europeschen staat te blijven uitmaken.

— Men leest in den *Courrier des Pays Bas* het navolgende: «Wij kunnen de volgende tijding als zeker opgeven: De Koning van Pruisen heeft verklaard, dat hij den vrede wil en niet in de zaken der Nederlanden zal tusschen beide komen; dat hij aan eenige kleine Vorsten van Duitschland, die zouden willen oorlogen, tegenstand zal bieden; dat de in bezitneming door het belgisch gouvernement van het groot hertogdom Luxemburg hem bevreed heeft en ten dien aanzien op voldoende uitleggingen rekent.»

— Men leest in het dagblad van Verviers het volgende: «In ons n° 281 hebben wij gemeld, dat Berlijn in vollen opstand was, en eenige dagbladen hebben gemeend de echtheid van die tijding te moeten in twijfel trekken; op het oogenblik deelt men ons eenen brief uit Keulen mede, welke in substantie inhoudt, dat er te Berlijn ernstige onlusten en die van eenen zeer gewichtigen aard zijn, zijn uitgebarsten, en bevestigd dienvolgens de eerste tijding, welke wij met betrekking tot deze gebeurtenis hebben medegedeeld. Wat de bijzonderheden van dezen opstand aangaat, deze hebben wij ons niet kunnen bezorgen, omdat het pruisisch gouvernement de correspondentie aan eene soort van inquisitie onderwerpt.

«Wij zullen er bijvoegen, dat de opstand van Berlijn nog daarenboven bevestigd wordt door de beweging der troepen uit de rijnprovincien naar het binnenste des lands.»

— Men verzekert, dat de te Londen bijeenvergaderde zaakgelastigden der hooge mogendheden, in gemeen overleg met de Nederlandsche regering beslist hebben, dat er zoodra mogelijk eene commissie zoude worden zamengesteld, ter bepaling der grenzen, waar achter de hollandsche en belgische troepen zullen terug trekken; deze commissie, die uit twee Hollandsche leden, twee belgische leden, een engelschen en een franschen afgezant zal zamengesteld zijn, zal dus geen ander doel hebben dan het sluiten van eenen wapenstilstand; naar men wil zou deze commissie reeds werkelijk benoemd zijn.

— Men meldt uit Petersburg van den 10 november: «Dezer dagen is alhier aangekomen de baron van *Heeckeren*, als gezant en minister plenipotentiaris van Z. M. den Koning der Nederlanden.»

— Onder dagtekening van den 11 november wordt uit Riga geschreven: «Eerstdaags verwacht men hier eenige kozakken; ook de poolsche armée is mobiel verklaard en de ingezetenen van deze stad zullen gewapend worden, hetgeen sedert 1812 niet geschied is; wij leven hier in eenen angstigen toestand, niet alleen uit hoofde van de staatkundige gebeurtenissen, maar ook ten gevolge van de nog niet te stuiten vorderingen der *cholera morbus* in het binnenste des rijks, waardoor wij met eene algeheele stremming van den winterhandel worden bedreigd.» (Zie artikel Petersburg.)

— Men sprak sedert eenigen tijd over het ontwerp van vereniging der door Pruisen bezetene Rijn-provincien met België, terwijl Pruisen daarvoor Saksen zou bekomen, waarvan de Koning op zijne beurt over het met dit nieuw grondgebied vergrootte België zou regeeren. Het viel ons moeilijk om aan deze schikking geloof te hechten, die, door Pruisen uitgestrekter te maken, op eene bijzondere wijze de kracht van deze Mogendheid zou vermeerderen en aan Oostenrijk scheen te moeten mishagen. Wij wisten ook zeer wel, dat er eene tegenstrijdigheid van karakter en natie tusschen de Saksers en de Pruisen bestaat; wij gaan andere zwaarigheden met stilzwijgen voorbij, welke zich te gelijk aan onzen geest voordeden. Dezer dagen zeide een brusselsch dagblad, *le Frai Patriote*, dat dit ontwerp van schikking *wezenlyk voorgedragen* was. Hetzelve drukt zich over dit onderwerp op de volgende wijze uit:

«Het publiek is onderrigt geworden, dat twee afgevaardigden door de vereenigde diplomaten naar Londen gezonden, te Brussel waren aangekomen. Men heeft vernomen, dat zij aan het provisioneel gouvernement een voorstel van wapenstilstand brachten, waarin men tot op dit oogenblik nog niet weet of onze vrienden en wij hebben toegestemd, eene omstandigheid evenwel, die genoegzaam belangrijk is, om zich verplicht te achten van er ons iets van te zeggen. Maar hierover wordt thans niet gesproken: men heeft het ons niet te kennen gegeven, maar wij weten toch, dat de beide afgevaardigden der vijf groote mogendheden, of indien men wil, van hante diplomaten, hetgeen op hetzelfde reekomt, een ander voor het belgische volk ten uiterste belangrijk voorstel gedaan hebben en van hetwelk het te verwonderen is dat ons gouvernement een geheim maakt. Zij hebben, wel is waar, in den vorm van raad, maar men weet, wat de raden van vijf groote mogendheden zijn; zij hebben, zeggen wij, gevraagd, dat België zich verklaren mogt vóór de constitutionele monarchie, en dat hetzelve tot Koning mogt kiezen *Anton-Clemens Theodor*, Koning van Saksen en zulks met erfelijkheid in zijne familie. Dit zoude eene geheel katholieke dynastie zijn. Ten gevolge van deze verkiezing zou Saksen gegeven worden aan Pruisen, dat hetzelve sedert lang wenscht te hebben; Pruisen zou op zijne beurt aan België het gedeelte zijner rijnprovincien afstaan, welke op den linker oever der rivier en langs de Moesel tot Coblenz gelegen zijn.

«Men zou ons geven Bonn, Keulen, Aken, Juliers, Trier, Eupen enz. België zoude ook het geheele land van Kadzand en den geheelen linker oever van de Schelde hebben, terwijl Holland Noord-Brabant zoude behouden.

VENLO EN MAASTRICHT.

Deze steden zijn sedert eenwen onder de soevereiniteit der vereenigde Nederlanden geweest. «Nu die soevereiniteit herleeft, keeren zij in hare voormalige betrekkingen terug.»

Misschien is deze beschouwing niet geheel juist, daar zij de vernietiging van het rijk der Nederlanden onderstelt; een denkbeeld hetwelk onwaar en, wegens de gevolgtrekkingen ook ten aanzien van de verbindende kracht der grondwet, bedenkelijk is.

Doch men stelle dat de Koning afstand van België doe; en dat dientengevolge alles in denzelfden toestand als in 1814 moet worden gebragt. Dan maakt Holland regmatige aanspraak op hetgeen in België altijd Hollandsch grondgebied is geweest. Verbeeld men zich inderdaad dat die aanspraak voor de regtbank der revolutie in aanmerking komt? dat voormalige betrekking of verkregen regt iets tegou de regten der menschen en der volkeren vermag? Behoort tot die regten niet de vrije keus van regeeringsvorm en regent? Geloofst men dat het vrije en onafhankelijke belgische volk twee steden in zijn gebied aan de Hollanders overlaten zal? Herinnert men zich niet wat in de vorige omwenteling met de bezittingen der duitsche vorsten in den Elzas voorgevallen is? *(Ned. Gedachten.)*

OVER HET DAARSTELLEN EENER NIEUWE GRONDWETTIGE ORDE VAN ZAKEN.

De grondwet van 1815 moet eene verandering ondergaan. Hierin zijn het allen eens. — Maar op welke wijze moet dit geschieden? Waarin moeten die veranderingen bestaan? — Van de beantwoording dezer vragen, hangt welligt de welvaart en de rust van het vaderland af.

Welke vorm moet bij het aannemen eener nieuwe grondwet worden in acht genomen? Wij verklaarden ons reeds vroeger voor eene oproeping van al de stemgerechtigden, om aanzienlijken te benoemen, ten einde over het ontwerp te beraadslagen en voor het volk hetzelve goed te kennen of te wijzigen. — Dit gevoelen berust op de noodzakelijkheid, om het nieuwe staatsgebouw op stevige grondslagen te vestigen. — De voorgestelde

manier schijnt ons toe zulks alleen te bewerkstelligen; zij is van allen het best geschikt om bij voortdoring alle aanranding te verijdelen, dat de staatsregeling op eene onwettige wijze zoude zijn tot stand gebragt, of dat dezelve bij hare aanneming niet vrijelijk door allen heeft kunnen beoordeeld worden.

Velen zijn echter van gedachte, dat de tweede kamer der staten-generaal in dubbelen getalle bijeengeroepen, alleen gemagtigd is, om over dezelve te beslissen. — Sommigen geven evenwel te gelijk toe, dat de tweede kamer, zoo als die thans vergaderd is, niet grondwettig besluiten kan nemen. — Wij kunnen het moeilijk overeenbrengen, hoe wanneer het besluit der enkele kamer onwettig is, dat der dubbele kamer meer wettigheid zal bezitten.

Anderen daarentegen, zoo als de *Nederlandsche Gedachten*, houden het er voor, dat na de daadwerkelijke afscheiding van België, de wijze, waarop men gehandeld heeft in de wetgevendegadering de eenige wettige is, omdat door de afscheuring van België de *nederlandsche staat* haar aanzijn niet heeft verloren, en dus voor deze alles is blijven bestaan, voor zoo verre de omstandigheden niet genoodzaakt hadden daarvan afte wijken.

De redenering berust op eene woordenspel en is daarom onjuist. — Wij geven het toe, de *nederlandsche staat* is blijven voortduren; door den afval van eenige gewesten, is de onafhankelijkheid, de nationaliteit van de oude Nederlanden niet verloren; zij kon dit niet. — Maar verbloemen wij het niet, het koningryk der Nederlanden bestaat niet meer. — In 1813 is de soevereiniteit der vereenigde Nederlanden hersteld; in 1815 heeft dat land eene uitbreiding bekomen door de bijvoeging der belgische provincien, en is het koningryk der Nederlanden gevestigd; in 1830 zijn diezelfde bijgevoegde gewesten weder van de vorige vereenigde Nederlanden afgescheiden, en is het koningryk der Nederlanden vernietigd, zoo als het in 1815 was opgericht. — Voor dat geheele rijk is de grondwet van 1815 gemaakt, en niet voor een gedeelte van hetzelve. Dezelve is te niet gegaan te gelijk met het koningryk. — De omstandigheid, dat dit rijk alleen haar aanzijn verschuldigd was aan eene vereeniging van twee vroeger onder eene verschillende heerschappij staande landen, maakt dat het haar bestaan heeft verloren, zoodra die vereeniging heeft opgehouden. — In elk ander land kan door de afscheuring van een gedeelte, dat zich tot onafhankelijken staat verheft, de grondwettige orde van zaken onaangetast blijven. In het rijk der Nederlanden is zulks het geval niet, nu geheel België is afvallig geworden.

De staten-generaal zoo wel als de andere collegien ontleenen intusschen hante magt alleen uit de grondwet, die vervallen is. — Al hetgeen zij verrigten, wij herhalen het, is onwettig. Geen stilzwijgen der natie kan, daaraan wettigheid geven. Zij bestaan, omdat het algemeen belang vordert, dat zij zich niet aan de behandeling der zaken onttrekken. — Omdat dit belang alom gevoeld wordt, heeft de natie alleen gezwegen; maar de daad, dat zij werkzaam zijn, werpt onze stelling niet omver. Een collegie, dat op eene niet wettige wijze bestaat, kan bij eene verdubbeling van deszelfs leden niet meerdere wettigheid bekomen.

Wederom anderen zijn voor het benoemen eener vergadering van aanzienlijken door den Koning, even als zulks in 1814 heeft plaats gehad. Wij gelooven nogtans niet, dat het getal groot is van hen, die eenen maatregel voorstaan, welke zoo weinige waarborgen aanbiedt. Wat toch zijn dan die aanzienlijken anders, dan personen, die uit de handen des Konings hunnen last ontvangen hebben? Wie zijn het die de grondwet zouden maken, wijzigen, aannemen en de natie verbinden, anderen dan de gemagtigden, de gecommiteerden van het opperhoofd van den staat. — Het levert weinig verschal op, dat de staatsregeling op die wijze als eene gunst worde geschonken. — Het mist het aanzien, dat de natie zich zelve vrijelijk jegens den Vorst harer kenze verbonden hebbe. — Hoe groot het vertrouwen moge zijn, dat men in den Vorst stelt, hoe sterk de liefde en genegenheid zij, die hem wordt toegedragen, noch de regten van den Souverein, noch die der natie, noch hante wederzijdsche verplichtingen, vinden dien vasten steun in de harten en gemoederen van allen, dien de duurzaamheid van een grondwettig bestaan zoo zeer vordert.

(Standaard.)

LETTTERKUNDIGE AANKONDIGING.

By *A. P. VAN LANGENHUYSEN*, Boek- en Steendrukker, te 's Gravenhage, is ter perse, en zal eerstdaags wederom alom verkrijgbaar zijn:

DE TWEEDE DRUK van het zeer gezogte werkje van den graaf van *Hogendorp*, getitelt: **OVER DE SCHEIDING VAN HOLLAND EN BELGIE**. De prijs is 75 Gents.